

AC-105

April-2015

B.A., Sem.-VI

Core : CC-311 : Psychology (Research Methods in Psychology-II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) નિરીક્ષણનો અર્થ સમજાવી, નિરીક્ષણના પ્રકારો વર્ણવો. 14
અથવા
(બ) સર્વેક્ષણ એટલે શું તે જણાવી, સર્વેક્ષણના આયોજનની મુખ્ય સમસ્યાઓ વર્ણવો.
2. (અ) પ્રશ્નાવલી એટલે શું તે જણાવી, પ્રશ્નાવલીના વિષય વસ્તુનું વર્ણન કરો. 14
અથવા
(બ) પ્રશ્નાવલી એટલે શું ? તેમાં પ્રશ્નોની શબ્દરચના વિશે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ તેની ચર્ચા કરો.
3. (અ) સર્વેક્ષણ મુલાકાતનો અર્થ અને સ્વરૂપ સમજાવી, તેના પ્રકારો વર્ણવો. 14
અથવા
(બ) સર્વેક્ષણ મુલાકાત એટલે શું તે જણાવી, મુલાકાત લેનાર અધિકારીના ઈચ્છનીય વ્યક્તિગત લક્ષણો વર્ણવો.
4. (અ) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી એટલે શું તે જણાવી, તેના વિવિધ પ્રકારો વર્ણવો. 14
અથવા
(બ) સંશોધન અહેવાલમાં કયા કયા મુદ્દાઓનો સમાવેશ થવો જોઈએ તે સવિસ્તરે વર્ણવો.
5. નિમ્નલિખિત વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો. 14
  - (1) નિરીક્ષણ એક માનસિક પ્રક્રિયા છે જેમાં ઉદ્દીપકો પ્રત્યે જ્ઞાનેન્દ્રિયોની પ્રતિક્રિયા દ્વારા સંવેદનો ઉદ્ભવે છે.
  - (2) વર્ણનાત્મક સંશોધન “શું છે ?” તેનું વર્ણન અને વિશ્લેષણ કરે છે.
  - (3) સર્વેક્ષણના મુખ્ય બે હેતુઓ છે : પ્રયોગાત્મક અને નિદાનાત્મક.
  - (4) વ્યક્તિત્વ માપનના હેતુથી શોધાયેલ પ્રશ્નાવલીની શરૂઆત મનોવૈજ્ઞાનિક કેટલ દ્વારા કરાઈ હતી.

- (5) માહિતી એકઠી કરવા માટે પ્રશ્નાવલી પદ્ધતિ સુગમ અને સસ્તી પડે છે.
- (6) પ્રશ્નાવલીનો પ્રથમ ઉપયોગ પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધની કટોકટીયુક્ત પરિસ્થિતિમાં થયેલો મનાય છે.
- (7) મુક્ત અને ખુલ્લા પ્રશ્નોમાં ઉત્તરદાતા પોતાના શબ્દોમાં ઉત્તર આપી શકે છે.
- (8) મુલાકાતમાં મુલાકાત આપનાર વ્યક્તિ તાલીમબદ્ધ હોવો જોઈએ.
- (9) મુલાકાત આપનારમાં સહકારવૃત્તિ હોવી જોઈએ.
- (10) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીનો મુખ્ય આશય વ્યક્તિના વર્તનનું નિદાન અને ઉપચાર કરવાનો છે.
- (11) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી આપવાની (સંચાલન કરવાની) અને પ્રાપ્તિાંકો તારવવાની રીતની સમાનતા એટલે કસોટીની યથાર્થતા.
- (12) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીએ વર્તનના નમૂના માટેની પ્રાયોગિક માપનની રીત છે.
- (13) સંશોધનના અહેવાલ મારફતે સંશોધનની વિગતોનું પ્રત્યાયન શક્ય બને છે.
- (14) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી વિશ્વસનીય અને યથાર્થ હોવી જોઈએ.

Seat No. : _____

AC-105

April-2015

B.A., Sem.-VI

**Core : CC-311 : Psychology
(Research Methods in Psychology-II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Explain the meaning of observation and describe the various types of observation. **14**

OR

(b) What is Survey ? Describe the problems that arise while planning a survey.

2. (a) What is a Questionnaire ? Discuss the subject matter of the questions in a Questionnaire. **14**

OR

(b) What is a Questionnaire ? Discuss the importance of word formation of questions in questionnaire.

3. (a) Explain the meaning and nature of Survey interview and discuss various types of Survey interview. **14**

OR

(b) What is Survey Interview ? Describe the desirable personal traits in a interviewing officer (interviewer).

4. (a) What is a Psychological test ? Describe various types of Psychological tests. **14**

OR

(b) Discuss the points to be included in a Research Report.

5. State whether the following statements are true or false : **14**

(1) Observation is a mental process in which sensations are generated due to response of sensory organs to stimulus.

(2) Descriptive research describes and analyzes the question. "What is it ?"

(3) Two chief purposes of survey are experimental and diagnostic.

(4) The famous psychologist Cattell was the first to use questionnaire for the purpose of measuring personality.

AC-105

3

P.T.O.

- (5) A Questionnaire method is an easy and inexpensive method to collect information.
  - (6) The Questionnaire method is believed to be first used during the crisis of First World War.
  - (7) The interviewee can answer in his own words, in free or open-ended questions.
  - (8) In an interview, the interviewee has to be trained.
  - (9) The interviewee needs to be cooperative in an interview.
  - (10) The chief objective of Psychological test is to diagnose and treat an individual's behaviour.
  - (11) Validity implies uniformity of procedure in administration and scoring of a psychological test.
  - (12) Psychological testing is a method of experimental measurement of any behaviour sample.
  - (13) A research report makes it possible to communicate the details of the research.
  - (14) A psychological test should be reliable and valid.
-